

πρόσχημα

πρόσχημα, το, ουσ. [<αρχ. πρόσχημα], το πρόσχημα· καθετί που διατυπώνεται ως δικαιολογία: «με το πρόσχημα ότι ήταν άρρωστος, την έκανε κοπάνα απ' τη δουλειά»·

- *αφήνω τα προσχήματα*, εκδηλώνομαι απροκάλυπτα, ντόμπρα: «κάποια στιγμή εκνευρίστηκε τόσο πολύ, που άφησε τα προσχήματα και τον διαβολόστειλε»·

- *για τα προσχήματα*, με τρόπο ή συμπεριφορά ως προς τους τύπους, για να συγκαλύψω τις πραγματικές μου προθέσεις εναντίον κάποιου και να μην προκαλέσω αρνητικά σχόλια σε βάρος μου: «το ξέρω πως τον εχθρεύεσαι, πες του όμως έναν καλό λόγο, έτσι για τα προσχήματα! || ξέρω πως δεν έγιναν έτσι τα πράγματα, αλλά για τα προσχήματα, ρε παιδάκι μου, πες μου, τουλάχιστον, μια καλή δικαιολογία!»·

- *δίνω το πρόσχημα (σε κάποιον)*, δίνω την αφορμή σε κάποιον, για να μπορέσει να ενεργήσει σε βάρος μου: «με την κοπάνα που έκανες απ' τη δουλειά, του 'δωσες το πρόσχημα να σε απολύσει»·

- *κρατώ τα προσχήματα*, ενεργώ ή συμπεριφέρομαι ως προς τους τύπους, για να συγκαλύψω τις πραγματικές μου προθέσεις εναντίον κάποιου και να μην προκαλέσω αρνητικά σχόλια σε βάρος μου: «μπορεί να κάνει ό,τι κάνει και να λέει ό,τι λέει, αλλά, τουλάχιστον, έχει το μυαλό να κρατάει τα προσχήματα»·

- *σώζω τα προσχήματα*, βλ. φρ. *κρατώ τα προσχήματα*·

- *τηρώ τα προσχήματα*, βλ. φρ. *κρατώ τα προσχήματα*.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας